

Omtalad designerkänning funkar som vinst

Fyra av de ärenden som togs upp vid Granskningsnämndens senaste möte berörde SVT - alla utom ett friades.

Presentationen av designern Lars Wallins känning i tv-galan *Tillsammans för världens barn*, gynnade de facto hans verksamhet, men var ändå okej.

Enligt Granskningsnämnden är det även okej att kalla Svenskarnas parti ”nynazistiskt” och det blev även ett friande av telegrammet som utelämnade Sverigedemokraternas opinionsciffror när en ny opinionsundersökning redovisades.

Anledningen till det friandet var att SD inte var det enda parti som uteslöts.

Däremot ska man inte blanda ihop sprit- och matnotor med resor och därför fällt Aktuellt. En rättelse i rättan tid hade dock kunnat rädda programmet från fällning.

Känning och bilar som vinst

FRIAT: TILLSAMMANS FÖR VÄRLDENS BARN, SVT1, 2013-10-11 kl. 18.00–19.15 samt 20.00–21.00, inslag med vinstpresentationer. Fråga om otillbörligt gynnande. Dnr: 13-02278 och 2280.

Programmet var en insamlingsgala i två delar till förmån för Radiohjälpens insamling för Världens barn. I programmet som sändes direkt framträdde bland andra kända artister och representanter för hjälporganisationer vars berättelser varvades med reportage om hjälpprojekt som tidigare insamlingar bidragit till och uppmaningar att bidra till insamlingen genom telefon, sms eller deltagande i pristävlingar.

En anmälare ansåg att designern Lars Wallin hade gynnats på ett otillbörligt sätt i samband med en pristävling om biljetter till Nobelfestligheterna där man också vann en känning särskilt designad och uppsydd av den kända designern. En annan anmälare ansåg att presentationen av två bilvinster skett med en ”provocerande nonchalans mot Granskningsnämndens tidigare beslut.” Den senare anmälaren kritiserade också två textremsor där det framgick vilka individer och organisationer som skänkt 50 000 kronor eller mer till insamlingen.

Granskningsnämnden konstaterade att presentatören i flera korta inslag nämndes bilarnas varumärken och modeller samt beskrev deras egenskaper. Omnämningarna var dock korta och beskrivningarna var utan värdering. Nämnden ansåg att det gynnande av bilvarumärkena som uppkom motiverades av ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse.

Nämnden ansåg att omnämningarna av Lars Wallin i vinstpresentationen av Nobelfestligheterna och hans medverkan i galan innebar ett gynnande av hans produkter och tjänster. Gynnandet bedömdes dock vara motiverat av ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse.

Nämnden ansåg också i linje med tidigare beslut att det fanns ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse som uppvägs det gynnande som uppkom genom den rullande text med bland annat organisationer och företag som skänkt mer än 50 000 kronor. Här tog nämnden hänsyn till att informationen var kort och neutralt utformad.

Rapport friat för att ha utelämnat SD

FRIAT: Rapport, SVT1, 2013-10-13, kl 10.00 samt 18.00. Inslag om väljarundersökning. Dnr: 13-02288.

Inslaget i Rapport handlade om en ny väljarundersökning som SIFO gjort på uppdrag av flera morgontidningar. Innehållet i undersökningen rapporterades i telegramform utan rörliga bilder och grafisk tabell med siffror.

En anmälare kritiserade inslaget för att det inte innehöll något om Sverigedemokraterna. Anmälaren skrev att Rapport nämnde alla partier utom SD.

SVT svarade i sitt yttrande att anmälaren hade fel i sitt påstående om att bara SD utelämnats. I själva verket var det bara två partier som omtalades. SVT menade att inslaget byggde på en relevant nyhetsvärdering och att innehållet inte stred mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Granskningsnämnden säger i sitt beslut : ”Av granskningsnämndens praxis följer att SVT måste ha stor frihet att själv bedöma värdet av olika nyheter och bestämma vilka nyheter som ska presenteras.

I de anmälda inslagen redovisades bland annat det samlade resultatet i den aktuella väljarundersökningen för de rödgröna oppositionspartierna respektive de styrande allianspartierna. Det förhållandet att inslagen inte innehöll någon redovisning av väljarstödet för Sverigedemokraterna eller för samtliga enskilda riksdagspartier strider enligt nämnden inte mot kraven på opartiskhet och saklighet i SVT:s sändningstillstånd.”

Aktuellts uppgift om politikernas sprit- och matnota fälld för sakfel

FÄLLT. Aktuellt, SVT2 2013-10-14, kl 21.00, inslag om politiker i Staffanstorp. Dnr: 13-02297.

I ett kort bildsatt telegram i Aktuellt berättades att kommunledningen i Staffanstorp nu lovat att betala tillbaka vad alkoholen kostade under resor till en fastighetsmessa i Cannes. Bland annat sades följande: *Det var SVT:s Uppdrag granskning som för två veckor sedan avslöjade att politikerna druckit och ätit för hundratusentals kronor då.*

Uttalandet anmälades av flera personer som ansåg att uppgiften om utläggerna var felaktig och vilseledande, då själva utläggerna för mat och dryck var väsentligt lägre.

SVT skrev i sitt yttrande att formuleringen i det korta telegrammet avsåg hela reskostnaden och att en annan formulering kunde varit lämpligare. Av misstag uppmärksammades inte de anmälningar som gjordes och någon rättelse gjordes därför inte.

Granskningsnämnden ansåg att inslaget bröt mot kravet på saklighet då uppgiften om att politikerna ätit och druckit för hundratusentals kronor var felaktig och att detta gav en missvisande bild.

SVT Programetikens kommentar: Vi noterar här vikten av att skyndsamt rätta eventuella saklighetsbrister så fort redaktionen blir medvetna om dessa, då detta sannolikt hade betytt att inslaget friats.

Svenskarnas parti kan benämnas nynazistiskt

FRIAT: Sverige idag, SVT1, 2013-11-27, kl. 17.30, inslag om hot mot Östgöta Correspondenten; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr: 13/02771.

Inslaget handlade om hot och påtryckningar mot journalister och politiker. Det berättades att hoten hade ökat på sista tiden och ofta kom från den organiserade brottsligheten. I inslaget refererades också till rapportering dagarna innan om hot från politiska grupper, bl. a. en aktion från Svenskarnas parti, SvP, som dragit spärrband utanför olika tidningar med texten: *”STOPP. Denna byggnad har blivit förseglad av blågula band på grund av den svenskfientliga propaganda som sprids härifrån.”*

I den del av inslaget som handlade om organiserad brottslighet förekom en kort illustration med bilder från en demonstration där polis hade svårt att hålla ordning. I någon sekund syntes flaggor med otydligt mönster.

Inslaget anmäldes av tre personer som bl. a. ansåg att Svenskarnas parti felaktigt blandades samman med den organiserade brottsligheten och att benämningen *”nynazistiska”* användes för att smutskasta dem.

I yttrandet framförde SVT att Svenskarnas parti är ett mycket litet parti som är okänt för majoriteten av tv-tittarna och att det därför bedömts vara relevant att använda en kortfattade beskrivning av partiet i sammanhanget.

I yttrandet framfördes bl. a. vidare:

Enligt Nationalencyklopedin NE definieras nynazism: *”Nynazism, neonazism, benämning på de politiska grupper och idéer som knyter an till den nazistiska ideologin och politiska strategin.”*

Svenskarnas parti bildades 2009 ur Folkfronten som i sin tur bildades ur Nationalsocialistisk front (NSF) 2008. Svenskarnas parti hör till de grupper som bevakas av svenska säkerhetspolisen och bedöms ingå i den s.k. vit makt-miljön. Enligt Säpos analys är övergången från Nationalsocialistisk front till Svenskarnas parti endast ett namnbyte. Trots att Svenskarnas parti inte kallar sig nationalsocialistiskt, finns NSF:s ambitioner att avskaffa demokratin och införa ett nationellt styre kvar, menar Säpo.

Nationalsocialistisk front stod för en klassisk nationalsocialism som bl. a. byggde på principen att människor är indelade i raser och att den s.k. vita ariska rasen är överlägsen andra. Svenskarnas parti uttrycker sig med en annan terminologi. Ideologin beskrivs dock genom att referera till det västerländska genetiska och kulturella arvet, det etniskt svenska med ett eget tolkningsföreträde gällande svenskt medborgarskap och vilka som ska exkluderas från detta. Det här visar uttalanden av ledande företrädare för partiet.

Mot bakgrund av det som framfördes i SVT:s yttrande bedömde granskningsnämnden det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet att benämna Svenskarnas parti som nynazistiskt.

Enligt granskningsnämndens mening kunde Svenskarnas parti, särskilt genom bildsättningen i inslaget, framstå som ett exempel på organiserad brottslighet, men mot bakgrund av inslagets utformning som helhet och att det inte uttryckligen uppgavs att partiet stod för sådan brottslighet, bedömde nämnden att inslaget inte heller i den delen strider mot kravet på saklighet i sändningstillståndet.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se !